

VERSLAG GOAB-KRING VELUWE FLEVOLAND

Dit is het verslag van de kenniskring GOAB, die online plaatsvond op 27 juni 2024 van 9.30– 11.30. Er waren 30 beleidsambtenaren aanwezig, 2 vertegenwoordigers van OCW, 1 vertegenwoordiger van de Inspectie van het Onderwijs en 2 kenniskringleiders.

AGENDA

1. Welkom
2. Nieuws GOAB
3. Inspectie over LEA en over resultaatafspraken
4. Nieuwkomersonderwijs
5. Afsluiting

NIEUWS GOAB

Nieuws uit het ondersteuningstraject

Ook in het schooljaar 2024-2025 gaan we door met het GOAB-ondersteuningstraject.

Kijk ook eens naar het [overdrachtsdocument](#) voor GOAB: voor het moment dat je het dossier moet overdragen – maar ook voor jezelf om alles nog eens op een rij te zetten:

Naar verwachting verschijnt in juni '24 de handreiking over het product kostprijs vve. In de handreiking wordt geen richtbedrag genoemd. De reden hiervoor is dat er veel variatie is in factoren die mogelijk bijdragen aan de kostprijs. De handreiking geeft inzicht in een logische opbouw van de kostprijs. Hier kan met aanbieders vve het gesprek over gevoerd worden. Ook worden meerdere mogelijkheden nader toegelicht.

Hoofdlijnenakkoord

In het hoofdlijnenakkoord staat een korte zin opgenomen over vve, namelijk: 'vve kan belangrijk zijn'.

In de financiële bijlage bij Regeerakkoord staat: 'Het aantal specifieke uitkeringen is sinds 2018 fors gestegen. Gemeenten en provincies geven aan dat specifieke uitkeringen hen beperkt in autonomie. Dit vanwege de strikte en gedetailleerde eisen die vanuit het Rijk worden gesteld aan de besteding van de gelden uit een specifieke uitkering. Daarnaast kennen deze uitkeringen zware administratieve- en controlelasten. Met deze maatregel worden specifieke uitkeringen overgeheveld naar het Gemeente- of Provinciefonds met een budgetkorting van 10 procent.'

In mei 2024 heeft Oberon, net voor het verschijnen van deze passage, een evaluatie gedaan onder GOAB-ambtenaren over de SPUK van GOAB. Met een respons van 63% en een goede spreiding naar grootte van gemeenten is dit een representatieve uitkomst. Uit de onder gemeenteamttenaren GOAB uitgezette vragenlijst blijkt dat 75 procent van de respondenten tevreden is met de specifieke uitkering als financiering van het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid. Men is tevreden omdat de middelen geoormerkt zijn, waardoor middelen gericht kunnen worden besteed en er ook meer financiële zekerheid is. Een deel van de respondenten geeft wel aan graag ruimere bestedingsdoelen in de wet te zien.

Een kwart van de respondenten geeft aan ontevreden te zijn. Veel genoemde redenen zijn: de middelen zijn niet structureel; er is pas laat duidelijkheid over het bedrag dat men het komende jaar ontvangt; de verantwoordingslasten zijn hoog; en niet alle kosten van voorschoolse educatie kunnen ermee worden gedekt. Ook zijn sommigen kritisch over de verdeling van de middelen op basis van de CBS-indicator.

Op de vraag hoe het gemeentelijke onderwijsachterstandbeleid vanaf 2027 gefinancierd zou moeten worden, heeft 69 procent van de respondenten een voorkeur voor wederom een specifieke uitkering van vier jaar. Twaalf procent heeft een voorkeur voor financiering via het Gemeentefonds. Elf procent heeft geen voorkeur of weet het niet en acht procent wil iets anders, bijvoorbeeld via een brede specifieke uitkering of de middelen rechtstreeks uitkeren aan kinderopvang en/ of het onderwijs.

Vanuit de aanwezigen komen de volgende opmerkingen:

De verantwoordingslast van deze SPUK vind ik verre van groot. Het is geen ingewikkelde regeling en het is belangrijk dat het wel een SPUK blijft. Zeker als er moet worden bezuinigd, terwijl het wel een belangrijk onderwerp is om aandacht voor te blijven houden. Het helpt ook bij het maken van afspraken met het onderwijs. Als er moet worden afgebouwd moet dat passen binnen behoorlijk bestuur. In de chat geven veel aanwezigen aan het hiermee eens te zijn. De aanwezigen van OCW geeft aan dat het wel even zal duren voordat dit geen SPUK meer is: als de nieuwe regering hier inderdaad toe besluit, dan is er voor GOAB een wetswijziging nodig, want daarin is vastgelegd dat deze middelen via een SPUK worden uitgekeerd. Een wetswijziging duurt doorgaans zo'n drie jaar. De bezuiniging van 10 procent kan eventueel wel sneller. Hier zal rond Prinsjesdag waarschijnlijk meer duidelijkheid over komen.

Binnenkort

- In juli 2024 start het onderzoek naar voorkomen van leerachterstand entree basisonderwijs (begin 2025 rapport verwacht). In dit onderzoek wordt onder andere de leerplichtverlaging naar 4 jaar en de verplichting deelname aan vve voor vve-doelgroepkinderen meegenomen. In dit onderzoek wordt aandacht besteed aan welke knoppen we kunnen draaien om de entree in het basisonderwijs nóg beter te maken. Het gaat hierbij niet om de effectiviteit, maar om de vraag wat bijdraagt aan een betere entree in het basisonderwijs. Het onderzoek is naar verwachting eind 2024/ begin 2025 gereed.
- AEF is een onderzoek gestart naar marktverstoring als onderwijs en kinderopvang nauw samen werken (eind 2024 rapport verwacht).

Vanuit de aanwezigen komen de volgende opmerkingen t.a.v. marktwerking:

- Bij ons komt dit voor bij IKC-vorming - waarbij het schoolbestuur aangeeft voor één partij te kiezen. Ze doe dat op basis van een pitch. Alhoewel de winnende opvangorganisatie ook heel pro-actief samenwerkt met de scholen, is het toch lastig voor de gemeente in het contact met de andere kinderopvangorganisaties die niet zijn gekozen voor deze samenwerking.
- In een andere gemeente speelt dat twee schoolorganisaties samengaan in een huisvesting. Beide werken nu met een andere kinderopvangorganisatie en de schoolbesturen willen allebei graag hun eigen kinderopvangorganisatie behouden.
- Een van de gemeenten heeft proactief hierop ingezet door in het IPH al voorwaarden voor voorschoolse educatie op te stellen. De gemeente heeft de aanzet gedaan en daarna in overleg met de andere partijen verder afgestemd. Op basis van deze voorwaarden is het mogelijk een transparant proces in te richten.

LEA EN RESULTAATAFSPRAKEN

De Inspectie van het Onderwijs geeft een presentatie over de resultaten uit het Landelijk rapport LEA/vve & Resultaatafspraken vroegschoolse educatie.

LEA/vve

Uit het landelijk rapport LEA/vve komt naar voren dat de meeste gemeenten overleg voeren over het bestrijden van onderwijsachterstanden en het bevorderen van integratie. Over het voorkomen van segregatie en inschrijving & toelating wordt minder vaak overleg gevoerd. Bij de inspectie is bekend dat gemeenten zich soms afvragen waarom over alle onderwerpen dan toch overlegd moet worden, ook als het goed gaat. De

inspectie geeft hierbij aan dat, naast dat het in de wet genoemd staat, het goed is om jaarlijks met elkaar stil te staan bij deze onderwerpen. Er kunnen veranderingen zijn, waardoor het toch nodig is om eerder gemaakte afspraken te herzien.

Er wordt ook gesproken over een mogelijke landelijke doelgroepdefinitie voor ve. In de beleidsreactie later in 2024 komt hierover meer informatie. Op dit moment wordt met meerdere partijen, waaronder VNG, gemeenten en kinderopvang, onderzocht waar behoefte aan is en wat nu verstandig is om te doen in relatie tot een landelijke doelgroepdefinitie.

Vanuit de aanwezigen komen de volgende opmerkingen t.a.v. segregatie:

- Er wordt bij ons nieuw gebouwd, er komt een integraal huisvestingsplan. Er is eerder al vastgesteld dat een van de scholen sowieso overgaat in deze nieuwbouw. Maar er is onderlinge concurrentie tussen scholen en het is de vraag welke school bij dit gebouw in gaat. Het is ook lastig wat wij in zo'n situatie kunnen doen om bij te dragen aan het verminderen van segregatie. Reactie Inspectie: het helpt al als alle scholen dezelfde inschrijf- en toelatingsregels hebben. En vooral ook dat het duidelijk op de website staat. Soms komt het ook voor dat er een schaduw administratie is bij de school waarbij bijv. ouders al eerder kunnen voorinschrijven. Terwijl dat niet volgens de wet is.
- Wat kunnen we als gemeente doen ter voorkoming van dergelijke praktijken als de schaduwadministratie. Als de gemeente geen signalen krijgen, wat kunnen we dan doen? Reactie Inspectie: Als er leegloop is bij een school in de wijk terwijl de andere in dezelfde wijk een wachtlijst heeft, kun je daar wel het gesprek met elkaar over aan gaan. Wat kun je hier samen aan doen? Maar als gemeente is het niet je taak om te controleren of de school er een schaduwadministratie op na houdt.
- Ik mis een aantal voorbeelden over wat mogelijk is. En wat zijn de 'ontduikende' praktijken. Punt is ook dat het afhangt van de visie die je hebt op het onderwijs. Bijvoorbeeld – een visie kan zijn dat kinderen in de wijk op school moeten gaan. Maar wijken zijn ook gesegregeerd. Reactie Inspectie: er wordt gewerkt aan een handreiking met handvatten te maken voor gemeenten (door OCW). Er worden beleidsateliers over georganiseerd om te komen tot deze goede voorbeelden en manieren om te kunnen te sturen. Nog geen antwoorden op de vraag. Maar wel een hart onder de riem.
- Maar moet je hier wel opsturen? Welke invloed heb je op de toevoer naar scholen? Er zijn ook andere manieren – bijvoorbeeld scholen te laten samenwerken. Soms heeft het een voordeel omdat je specifieke deskundigheid kunt bundelen. Hoe moet je daar als gemeente op gaan toetsen – en moet dat dan alleen bij onderwijs en niet bij alle andere domeinen die hierbij betrokken zijn? Reactie Inspectie: Het is inderdaad een domein overstijgend probleem is dat niet alleen bij het onderwijs ligt.
- Deze gemeente heeft nog geen afspraken en is daarom ook geïnteresseerd in handvatten. In de voorschoolse opvang is ook sprake van segregatie die zich dan gaat doorvertalen naar de bijhorende scholen. Ook zijn er scholen die bepaalde kinderen niet toelaten.

Er is behoefte aan thematische bespreking van segregatie bij een kenniskring, we agenderen dit een van de volgende keren.

Resultaatafspraken vroegschoolse educatie

De Inspectie van het Onderwijs deed indicatief onderzoek naar de succesfactoren en belemmeringen om resultaatafspraken ve te maken. In de presentatie lichtten zij de conclusies en aanbevelingen toe. Een veelgehoorde opmerking over vroegschoolse educatie is dat scholen in relatie tot passend onderwijs voor iedere leerling het best passende onderwijs organiseren. Ve en passend onderwijs loopt op scholen vaak door elkaar. Vroegschoolse educatie is echter meer dan passend onderwijs en de inspectie beveelt dan ook aan om ve nieuw leven in te blazen. Ook is een belangrijk signaal dat de historie van een leerling niet altijd bekend is, waardoor een leerling niet als ve-leerling wordt aangemerkt. De regierol vanuit de gemeente wordt vaak als ingewikkeld ervaren. Daarnaast roept het woord "resultaatafspraken" op dat er wordt afgerekend op de afspraken. Zo is dit echter niet bedoeld vanuit de wetgever. Het is een instrument om te meten of je de gestelde doelen bereikt en hierover het gesprek aan te gaan.

De Inspectie deed ook onderzoek naar de kwaliteit van vroegschoolse educatie. Het rapport verschijnt binnenkort. Zie hiervoor het nieuwsdeel van de GOAB-website.

Vanuit de aanwezigen komen de volgende opmerkingen t.a.v. bereik:

- De grootste zorg van de Inspectie is dat er gemeenten zijn die de gegevens niet kunnen aanleveren waardoor er geen zicht is op het bereik.
- Bereik is lastig om in te vullen: want er is schaarste en er is een grote wachtlijst (ook van niet doelgroepkinderen). Moet je de doelgroepkinderen voorrang geven, kan dat wel, is dat logisch? Reactie Inspectie: er zijn gemeenten die ook contact hebben met andere gemeenten om te kijken of de kinderen wellicht daar wel terecht kunnen. Er zijn ook gemeenten die wel voorrang geven aan doelgroepkinderen. Je bent dan afhankelijk van de kinderopvangorganisatie. Verschillende aanwezige gemeenten geven aan dat zij inderdaad voorrang bieden aan doelgroepeuters. De gemeenten die dit doen hebben echter wel voldoende plek, en hoeven dus niet te kiezen voor het plaatsen van doelgroepeuters 'ten koste van' reguliere peuters.
- En ander idee is om eerder in te schrijven en eerder te beginnen met toelaten.
- Inspectie: de meeste gemeenten hebben niet het bereik van 100%. En gemeenten hebben overigens geen verplichting in het bereik. Gemeenten met een brede doelgroepdefinitie hebben doorgaans een hoger bereik.
- Wat is precies bereik? Er zijn altijd 1 of 2 ouders die de meerwaarde niet inzien van de peuteropvang. Zij zijn nog wel in beeld en dus zien wij dat wel als bereik. Reactie Inspectie: bereik is in dit verband het gebruikmaken van het aanbod. Dus die twee kinderen in het voorbeeld horen niet bij het bereik. Algehele gevoel in de groep: het zou mooi zijn om onderscheid te maken tussen: heb je ouders in beeld (en weet je bijvoorbeeld waarom ze geen gebruik maken van de peuteropvang) en bereik je de peuters met een ve-aanbod.

Idee voor een volgende kenniskring: het bereik en het verhogen van het bereik

Vanuit de aanwezigen komen de volgende opmerkingen t.a.v. bereik:

- Inspectie: er was onvoldoende beeld over resultaatafspraken, eerst gesproken met een aantal deskundigen. Dit beeld is getoetst in een aantal gesprekken met 'uitvoerenden' waarbij gemeenten en schoolbesturen in een gesprek zaten. Zo zijn allerlei factoren verzameld. Succes en belemmeringen zijn elkaars spiegel. Vroegschoolse educatie is vaak 'niet echt iets specifiek' want het is eigenlijk gewoon groep 1 en 2. Het begint erbij dat je moet weten wie doelgroepkinderen zijn (en wie voorschoolse educatie hebben gehad). Dat kan heel eenvoudig met een vinkje in Bron.
- Wat draagt het bij om doelgroepkinderen in groep 1 te hebben geïdentificeerd? Reactie Inspectie: je geeft daarmee aan dat het andere kinderen zijn dan kinderen met zorgbehoefte. Je moet ze identificeren in de groep om ook te kunnen evalueren of voorschoolse educatie voldoende oplevert. Verder is het goed om als leerkracht in beeld te hebben wat hiervoor is gebeurd met het kind. Was het thuis, op de opvang etc.
- Het bijhouden van de resultaatafspraken op kindniveau is een handmatige exercitie en heel veel werk. Roept ook veel vragen op zoals dit kind heeft geen ve-gehad, maar is wel een ve-kind. Wat zegt het? Wie rekent wie af? Reactie Inspectie: je begint met de goede vragen. De taak van het stimuleren en begeleiden van het individuele kind is bij de leerkracht. De resultaatafspraken kunnen ook op groepsniveau en niet op individueel niveau verzameld worden. Het heeft weinig zin om te verklaren op kindniveau. Beter is dat de school de gegevens op kindniveau bijhoudt en percentages op groepsniveau aanlevert bij de gemeente. En niet dat de gemeente alle gegevens van al die verschillende systemen verzamelt en moet interpreteren.
- Gemeente heeft hier een merkwaardige verantwoordelijkheid in. Gemeente heeft vooral middelen voor voorschoolse educatie. Schoolbesturen zijn steeds meer onafhankelijk geworden. Waarom niet inspecteren bij de scholen in plaats via de gemeenten. Reactie Inspectie: we willen op tijd kunnen meten wat de effecten zijn van vve-beleid. Het is nog het enige instrument van de gemeente om nog iets te kunnen doen om in beeld te hebben of het beleid oplevert wat je hoopt te bereiken. De Inspectie werkt nu ook aan een onderzoek naar resultaten vroegschoolse educatie. Komt in het najaar.

- Gemeenten krijgen steeds meer taken en verplichtingen en moeten zich daar ook op verantwoorden op uitgebreide wijze. Het onderzoek naar vroegschoolse educatie levert m.i. meer op dan alle administratieve last die wij hebben aan de resultaatafspraken. - > bijval van een andere gemeente
- Scholen ervaren vroegschoolse educatie niet als hun taak. En realiseren zich onvoldoende dat ze daar ook geld voor ontvangen. Reactie Inspectie: herkenbaar beeld. Scholen mogen zelf weten waar ze de middelen aan besteden, kunnen we niet afdwingen om het aan OAB te besteden. Er is nu wel een kamerbrief over Het Jonge kind om meer urgentie te leggen bij vroegschoolse educatie
- Monitoring gedurende schoolloopbaan zou heel veel info kunnen opleveren. Krijgen de doelgroepkinderen een specifiek aanbod? Hoe draagt de school bij aan het terugdringen van kansenverschillen. Reactie Inspectie is bevestigend.

• NIEUWKOMERS

Marcel van den Busken, regiocoördinator nieuwkomers voor de regio's Gelderland, Utrecht en Flevoland is aanwezig. Hij heeft contact met scholen en gemeenten. Ogen en oren van het team in Den Haag. Wij proberen het beleid van input te voorzien en te adviseren hoe je het het beste kunt toepassen. We spelen ook een rol bij bijv. de tijdelijke nieuwkomersvoorzieningen om goed onderwijs te kunnen organiseren voor nieuwkomers als je personeel of huisvesting te kort hebben. Marcel is benaderbaar voor alle vragen die hierover leven.

- Er is een brief vanuit het ministerie naar de tweede kamer is gegaan waarin ook is aangegeven dat niet de datum van aankomst in Nederland bepalend is. In die brief staat ook dat de minister gaat kijken naar problematiek van financiering t.a.v. tenminste 4 kinderen. Daar wordt naar gekeken, net als een aantal andere financieringszaken. Heeft alleen wel een lange adem. Kost ook tijd om het in de systemen voor elkaar te krijgen. Het is een duidelijk probleem, vooral ook voor plattelandsgemeenten waar ze vooral kleine groepjes hebben.
- Gemeente: wij hebben onder ons samenwerkingsverband afspraken met po gemaakt om schakelklassen goed te verdelen, zijn er meer regio's die dat zo doen? Regiocoördinator: jazeker, dan krijg je de bekostiging goed voor elkaar en ook de expertise. Alleen in plattelandsgemeenten is dat lastig omdat je dan leerlingen moet vervoeren. Daarom kiest de ene gemeente voor een regionale schakelklas en de andere juist voor meer thuis nabij. Reactie uit de groep: Bij ons was het regionaal geregeld voor twee gemeenten, maar er was een hoogoplopend conflict over leerlingenvervoer, waardoor het nu niet meer regionaal wordt vervoerd. Kinderen uit onze gemeente waren niet meer welkom in de andere gemeente. Marcel: ik kan ook bij zo'n soort gesprek aanwezig zijn.
- Leerlingvervoer hebben wij opgenomen in het convenant dat we regionaal hebben. De gemeenten die geen schakelklas hebben betalen het leerlingenvervoer voor hun leerlingen naar een schakelklas in een andere gemeente. Praktisch gezien is dat wel lastig te regelen i.v.m. de problemen van het leerlingvervoer
- Wij hebben het nu verdeeld over de scholen, maar we gaan volgend jaar beginnen met een centrale voorziening: een nieuwkomersschool, en een ve-peuterspeelzaal alleen voor ve. Zijn daar al voorbeelden van, met name ve alleen voor nieuwkomers? Reactie: Kijk ook op de website van GOAB, er zijn webinars over ve voor asielpeuters en ook handreikingen samen met LOWAN.
- Wij worstelen met de hoogte van de subsidie die schoolbesturen voor de schakelklassen vragen. Scholen vragen dat aan ons zonder te kunnen verantwoorden hoeveel er aanvullend nodig is van ons. Wij vinden het heel lastig om dan te bepalen wat passend is aangezien ze ook geld zelf krijgen. Reactie: het is heel verschillend hoeveel scholen tekortkomen, heeft sterk te maken met het aantal nieuwkomers en het type. In principe krijgen de scholen extra nieuwkomersbekostiging. Vraag: waar hebben ze dan extra geld van de gemeente voor nodig? Reactie: dat hangt er maar net van af hoeveel kinderen er zijn en hoe het geregeld

is. Een van de andere gemeenten: wij betalen bijvoorbeeld bekostiging van materiaal, maar verder kijken we elk jaar of ze uit komen met de financiering, en dan betalen wij €1000 per leerling. Wij doen dat om de schommelingen op te vangen in aantallen (en dus bekostiging) en dat je wel de leerkracht wilt houden. De school hoeft er geen winst op te maken maar er ook niet op bij te leggen.

- Wij krijgen een nieuwe opvanglocatie en er gaat een sluiten, dat leidt tot onrust. Het leidt nu ook tot te weinig plekken. Reactie: Je kunt gebruik maken van de wet tijdelijke nieuwkomersvoorziening, je kunt mij ook inschakelen om te kijken wat de mogelijkheden zijn met de schoolbesturen in de omgeving. Vraag: Mag je ook leegstand vorderen zoals dat bij het reguliere onderwijs ook mag, want we kunnen de taalklas wel uitbreiden maar hebben geen ruimte? Reactie: Je kunt dat als nevenvestiging van de taalklas doen, dus hij houdt dan hetzelfde BRIN-nummer ook al is het (tijdelijk) in een ander gebouw van evt. een ander schoolbestuur.
- Zijn er gemeenten waarbij het samenwerkingsverband meefinanciert? Hoe ligt de verdeling van de verantwoordelijkheden? Reactie: dit valt formeel niet onder de taken van het samenwerkingsverband, maar er zijn wel veel gemeenten waar ze meepraten en meewerken. Ook vanuit het belang om doorstroom naar het speciaal onderwijs te voorkomen. Preventief is vaak beter dan later repareren.

• EVALUATIE EN AFRONDING

Houd de website www.goab.eu in de gaten voor nieuwe handreikingen, verslagen en de planning van bijeenkomsten. Ook kun je je aanmelden voor de LinkedIn-GOAB-groep om op de hoogte te blijven.

De volgende GOAB-bijeenkomst wordt gehouden op 21 november 2024. Dit is een bijeenkomst in Apeldoorn van 9.30 tot 12. De uitnodiging met adres volgt t.z.t.

Mist een collega op onze GOAB-contactlijst of staat er een oud-collega op? Laat het weten via j.kruiter@sardes.nl